

OBSAH

.....	9
ÚVOD	9
I. OSVOBOZENÍ ČESKOSLOVENSKA V ROCE 1945.....	11
1. Obnova Československa a Košický vládní program.....	11
2. Role dekretů prezidenta republiky	15
3. Dekrety týkající se postavení německé a maďarské menšiny v ČSR a tzv. státně nespolehlivých osob	17
4. Právní úprava znárodnění a státních zásahů do ekonomiky ...	35
5. Retribuční dekrety a dekrety s trestněprávní problematikou ...	43
6. Národní výbory, prozatímní Národní shromáždění a ratihabice dekretů.....	51
II. VÝVOJ ČESKOSLOVENSKEHO PRÁVA V LETECH 1946–1948	61
1. Vytvoření Ústavodárného národního shromáždění. Příprava ústavy	61
2. Vývoj trestního práva 1946–1948	66
3. Vývoj občanského práva 1946–1948	71
4. Soudnictví a procesní předpisy	74
5. Právní úprava ekonomiky v letech 1946–1948	77
6. Revize pozemkové reformy a právní úprava vztahů v zemědělské výrobě	80
7. Sociální zabezpečení 1945–1948	87
8. Národní výbory v letech 1946–1948	90
9. Menšiny v období 1946–1948	97
III. VÝVOJ V LETECH 1948–1950. „ZAKLADATELSKÉ OBDOBÍ“ KOMUNISTICKÉHO REŽIMU	107
1. Únorové události 1948	107
2. Podoba politického systému v poúnorovém období	114
3. Ústava 9. května 1948	117
4. Právnícká dvouletka	122
5. Znárodnění, likvidace soukromých živností a právní úprava plánování a státem řízené ekonomiky	129
IV. VÝVOJ VYBRANÝCH PRÁVNÍCH PROBLÉMŮ V OBDOBÍ 1950–1960	143

1. Změny v Ústavě 9. května	143
2. Vývoj trestního práva v období let 1948–1961	146
3. Tábory nucených prací	166
4. Politické procesy 50. let	169
5. Právní postavení církví 1948–1960	182
6. Pozemková reforma a počátek kolektivizace	196
6.1 Pozemková reforma a související zákony z roku 1948	196
6.2 Zemědělsko-družstevní právo, násilné združstevňování vesnice	202
7. Peněžní reforma z roku 1953 a druhá pětiletka	217
8. Pracovní právo v letech 1948–1960	220
9. Sociální zabezpečení 1948–1960	236
V. VÝVOJ VEŘEJNÉ SPRÁVY V LETECH 1948–1960	253
1. Obecná charakteristika	253
2. Organizace veřejné správy a nejdůležitější právní normy 1948–1960	257
2.1 Ministerstva a další ústřední správní úřady	257
2. Národní výbory – úřady s všeobecnou věcnou působností	262
2.1 Charakteristika a hlavní zásady organizace a činnosti národních výborů	262
2.3 Formy aktů národních výborů	266
2.4 Zákon o krajském zřízení, krajské národní výbory a organizace národních výborů v hlavním městě Praze do poloviny 50. let	269
2.5 Právní úprava okresních národních výborů, jednotných národních výborů a místních národních výborů do poloviny 50. let	283
3. Nová právní úprava národních výborů v roce 1954 a vývoj právní úpravy organizace a činnosti veřejné správy v druhé polovině 50. let	289
4. Správní řízení, státní kontrola a správní trestání	304
VI. ÚSTAVNÍ VÝVOJ 1960–1989	323
1. Příprava a přijetí Ústavy z roku 1960	323
2. Ústavní a politický vývoj 1960–1968	327
3. Ústavní a politický vývoj v roce 1968	333
4. Ústavní a politický vývoj 1969–1989	344

VII.	ORGANIZACE A PŮSOBNOST VEŘEJNÉ SPRÁVY 1960–1989	357
	1. Obecná charakteristika	357
	2. Organizace veřejné správy a nejdůležitější právní normy 1960–1989	361
	2.1 Ministerstva a další ústřední správní úřady	361
	3. Národní výbory – úřady s všeobecnou věcnou působností	367
	3.1 Postavení národních výborů ve správní soustavě 1960–1989	367
	3.2 Formy aktů národních výborů	368
	3.3 Vývoj právní úpravy národních výborů v letech 1960–1967	371
	3.4 Dvacetiletí zákona č. 69/1967 Sb. a podoba organizace a činnosti veřejné správy v tomto období	379
	3.5 Změny ve veřejné správě v Československu v roce 1988	389
VIII.	VÝVOJ TRESTNÍHO PRÁVA V LETECH 1960–1989	405
	1. Vývoj trestního práva v období 1960–1968	405
	2. Trestní právo v období normalizace 1969–1989	424
IX.	CENZURNÍ ZÁSAHY DO ČESKÉ KULTURY V LETECH 1948–1989	451
X.	SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ 1960–1989	469
XI.	MENŠINY – NÁRODNOSTI V LETECH 1948–1989	483
XII.	VÝVOJ OBČANSKÉHO PRÁVA 1948–1989	505
	1. Atributy občanského práva v letech 1949–1989	507
	1.1 Programová snaha o odstranění tradičních principů kontinentálního pojetí ius civile vybudovaného na základech římského práva	507
	1.2 Odstranění tradičního právního dualismu rozlišujícího právo soukromé a veřejné	508
	1.3 Centralismus a kogentní právní úprava	509
	1.4 Snaha o potlačování individualismu a prosazování kolektivismu	510
	1.5 Třídní charakter práva	510

1.6	Rozdrobení tradičně rozsáhlé civilistické materie a zúžení občanského práva na majetkové právo	512
1.7	Redukce funkce občanského práva na nástroj k prosazování hospodářských a ideologických cílů	513
1.8	Přehnaná snaha o zjednodušování právní úpravy	513
2.	Periodizace vývoje občanského práva	514
2.1	Období „lidové demokracie“: 1. ledna 1951–31. března 1964	514
2.2	Období „socialismu“: 1. dubna 1964–31. prosince 1982	515
2.3	Období „normalizace“: 1. ledna 1983–17. listopadu 1989	515
3.	Ústavní základy občanského práva	516
4.	Občanský zákoník 1950	518
5.	Občanský zákoník 1964	521
6.	Související legislativa	524
XIII.	INSTITUTY OBČANSKÉHO PRÁVA PO ROCE 1948	531
1.	Vlastnické právo	531
2.	Vlastnické právo jako klíč k reformě občanského práva	533
3.	Typologie vlastnických forem	536
4.	Státní socialistické vlastnictví	538
5.	Družstevní vlastnictví	541
6.	Osobní vlastnictví	544
7.	Soukromé vlastnictví	551
8.	Kvalifikace vlastnického práva podle povahy předmětu	553
9.	Právní dispozice s pozemky	555
10.	Superficies solo cedit	557
11.	Vlastnické substitute	558
12.	Držba	560
13.	Obligační právo	562
13.1	Právní úprava obligačního práva podle OZ1950	562
13.2	Právní úprava obligačního práva podle OZ1964 – smlouvy a služby	562
14.	Občanská výpomoc	566
XIV.	CIVILNÍ SOUDNÍ ŘÍZENÍ	571
1.	Účast prokurátora v civilním řízení	572

XV. RODINNÉ PRÁVO	575
XVI. HOSPODÁŘSKÉ PRÁVO 1960–1989	579
XVII. VÝVOJ PRACOVNÍHO PRÁVA 1960–1989	609
XVIII. VÝVOJ ZEMĚDĚLSKO DRUŽSTEVNÍHO PRÁVA 1960–1989	625
XIX. VÝVOJ JUSTICE A PROKURATURY 1948–1989	635
XIX.I. PŘEDPISY A ORGANIZACE	635
1. Zákon o zlidovění soudnictví a vytvoření nové soudní soustavy 1948–1960	635
2. Vývoj právní úpravy ve věcech soudnictví v letech 1960–1989	638
3. Místní lidové soudy	644
4. Prokuratura	649
XIX.II. ČÁST ANALYTICKÁ	656
1. Soudcovská nezávislost v praxi a na papíře	656
1.1 Představení aktérů: profesionální soudci	656
1.2 Soudci z lidu: nástroj politického ovlivňování soudců nebo prázdná socialistická symbolika?	658
1.3 Soudcovská závislost v době stalinistické	660
1.4 Reformy justice po roce 1956	662
1.4.1 Ustavení a zánik soudcovské pozice	663
2. Styl soudcovské a právní argumentace v letech 1948–1989	668
2.1 Stalinistická ideologie aplikace práva	669
2.2 Stalinistická ideologie aplikace práva ve střední Evropě	672
2.3 Instrumentální pojetí práva	676
2.4 Normalizace 70. a 80. let a rozkvět socialistického textualismu	678
2.5 Kontradikce mezi rétorickým antiformalismem a praktikovaným formalismem	679
2.6 Pokus o vysvětlení příčin socialistického formalismu a zákonného pozitivismu	689
3. Směrem k „demokratickému centralismu“ v soudnictví ...	696
3.1 Správa justice	696
3.2 „Centralizovaná“ publikace judikatury	698
3.3 Stanoviska nejvyšších soudů	699

4.	Omezení soudní pravomoci de iure a de facto	700
4.1	Právní reformy v oblasti pravomoci justice	700
4.2	Jednoduchá justice v jednoduchém oficiálním světě reálného socialismu	701
4.3	Právní a společenský status soudců ve společnostech reálného socialismu	704
XX.	ZÁKLADNÍ KONCEPTY MARXISTICKO-LENINSKÉ PRÁVNÍ TEORIE V ČESKOSLOVENSKU V LETECH 1948–1989	709
	Literatura 50. let	720
	Literatura 60. let	722
	Literatura 70. a první poloviny 80. let	723
	Literatura druhé poloviny 80. let	725